

БЕТИ Р. РАЙТ
ЛУДИЯТ НА ТЕМА ДЕТСКИ
ПЕСНИЧКИ

Превод от английски: Елза Станчева, 1987

chitanka.info

Едно-единствено нещо отличаваше плика, който постави началото на паниката, от двайсетте, които вече бе отворила. Другите бяха адресирани за детския редактор, издателство „Уебстър“. А на този пишеше: „До госпожа Джулия Мартел, редактор на детски книги“.

Разликата направи впечатление на Джулия, но не я зарадва. Предпочиташе да остане анонимна в работата си, която се състоеше предимно в това да казва „не“ на хората. Обикновено почти не поглеждаше писмата, а веднага се обръщаше към ръкописите, които ги придружаваха. Писмата вероятно разказваха прекалено много, обрисоваха прекалено ясно отчаяния начинаещ, разочарованата домакиня, мизерствуващата майка.

От плика измъкна един-единствен лист. „Уважаема госпожице Мъфет“, започваше писмото и тя въздъхна, предчувствайки някой хитър опит за сближаване. „В отделен плик ще намерите моя принос към вашата роля. Измислих го специално за вас и за никого друго. Надявам се, ще ви бъде от полза. В противен случай отново ще ви пиша. Искрено ваш, Дж. Смит“.

Набързо прегледа пакетите, търсейки някой надписан със същия почерк като писмото. Той беше там, целият в печати „чупливо“ и „не хвърляй“.

Фред Томпсън спря до нея, с ръце, пълни с илюстрирани корици, и погледна развеселен печатите.

— Сигурно това вътре струва теглото си в злато.

— В такъв случай не струва много — студено каза Джулия. — Изглежда празен.

Издърпа опаковката. Вътре в кутията имаше тънък пласт дървени стърготини, а през тях се виждаше нещо черно и пухесто. Отмести стърготините.

В първия миг не повярва на очите си. Но то си стоеше там — черното космато тяло на паяка, изтегнато над свитите крака, което с треперливи движения се готвеше за отбрана след отстраняването на стърготините. После краката се раздвижиха.

— Ау! — възкликна тя. — Не!

Отскочи, защото изпитваше ужас от пълзящи същества, а Фред запрати тежките корици върху паяка.

Ярко осветената дрогерия беше знак за близостта на дома. Спираше се в нея всяка вечер на път от автобуса, за да си вземе

вестник, да си купи кутия сладолед за вкъщи или отново да си поръча разтвора за промиване на очи, благодарение на който часовете за четене бяха възможни. Вероятно магазинът ѝ харесваше, защото ѝ напомняше за един друг, в който бе работила като студентка, преди да се срещне с Тед Мартел, да се омъжи и да бъде отблъсната от него. Естествено отношението ѝ към това място нямаше нищо общо с продавачите и аптекаря, които според модата в големите градове идваха и си отиваха с досадна точност.

Сега тя махна с рецептата към мъжа в бяла престилка в дъното на магазина, сложи листчето на щанда, взе един вестник и остави 10 цента до рецептата.

— Това ли е всичко? — извика мъжът.

— Да — отговори Джулия с известна неохота. Приветливият магазин ѝ действуваше особено успокоително след неприятния следобед.

Отчасти, разбира се, я разстрои шумът, който всички вдигнаха. Там беше Фред, чиито очи издаваха по-голямо безпокойство от коментарите му, които предимно изпращаха по дяволите всички автори на груби шеги. След това редакторите и секретарките, които правеха догадки за госпожица Мъфет и нейния паяк, докато стане време да си тръгнат. Дори господин Уебстър бе влязъл, заинтригуван от оживлението в обикновено смълчаните редакционни помещения.

Тя ненавиждаше тяхното внимание, което заплашваше да пробие стената, с която се бе оградил. Не беше лесно да поддържа тази стена. Знаеше, че според психолозите това е не само трудно, но и погрешно. И все пак друг изход нямаше. След като се бе отдала, напълно отдала като истинска глупачка, и подаръкът ѝ бе върнат обратно без никаква благодарност, не искаше отново да рискува. В такъв случай нямаше да зависи от никого. Това бе част от сделката, която бе сключила със себе си в месеците след като съпругът ѝ я бе напуснал.

И все пак притесняваше я нещо повече от вниманието на колегите ѝ. Мислеше си за това, когато излезе от дрогерията и забърза към следващата пресечка и своя блок. Това не беше само паякът — на практика безвреден. Смущаваше я фактът, че въпреки твърдото си решение да не се забърква в никакви истории, не бе успяла. Някъде живееше човек на име Дж. Смит и интуицията ѝ подсказваше, че той изпитва към нея истинска ненавист. Тя, която толкова се бе старала да

се опази от всякакви чувства, бе попаднала в мрежите на нечие друго силно чувство.

Повдигна вратичката на пощенската кутия и извади цяла шепа писма. Сметки. Две покани за литературни срещи през пролетта. Писмо от леля ѝ от Бангор, която ѝ благодареше за подаръка за рождения ден.

И един плик, адресиран за госпожа Джулия Мартел, редактор на детски книги.

Сложи останалите писма в чантата си, отвори вратата на модерния асансьор и влезе. Почти с нетърпение разпечати плика. Същата хартия, веднага го забеляза, същият разтеглен почерк. Не пропусна да отбележи, че обръщението е друго.

„Скъпа госпожице Хъмпти Дъмпти, хареса ли ви първото ми послание? Очаквайте скоро друго“.

Асансьорът се заклати и се понесе нагоре. Джулия протегна ръка към бутона за аварийно спиране, но се поколеба и не го докосна. Асансьорът забави ход и спря. Вратите се отвориха и пред нея се появи познатият коридор с приглушена светлина, сивият мокет, люлякът на масата. Излезе и изчака, докато сърцето ѝ спре бясното си туптене...

Хъмпти Дъмпти падна на земята...

Нямаше да се случи нито в асансьора, нито тук в коридора, където някой от другите наематели можеше да стане жертва. Но възможно е да бъде вътре в апартамента или може би...

Зави перпендикулярно по мрачното коридорче, което водеше към нейната врата. Ако се бе движила с обичайната си забързана походка, щеше да падне много лошо, ала предпазливостта бе забавила стъпките ѝ. Всъщност спря в момента, в който жицата леко докосна левия ѝ глезен. После седна тежко, като смазана, защото краката ѝ внезапно се огънаха.

Беше тънка сива жица — в същия оттенък като мокета, — прикрепена със скоба към ламперията от двете страни на коридора около три инча над пода. На една стъпка разстояние не се виждаше.

След миг Джулия се изправи, извади бяла ленена кърпичка от чантата си и я просна върху жицата, за да предупреди всеки, който би могъл да мине. Вътре в апартамента внимателно огледа спалнята, кухничката, банята, килерите. После се върна във всекидневната и позвъни в полицията.

На другата сутрин занесе папките с върнатите ръкописи в малката съвещателна зала и затвори вратата след себе си. Ако е вярна хипотезата на полицията и авторът на писмата е някой раздразнен фанатичен писател любител, сама ще установи самоличността му. Почеркът е характерен — недовършените байрачета на вертикалните букви, наклонената чертичка на „т“-то, сплесканото „о“. Ще може да го разпознае.

В папката имаше само едно писмо с подпис Дж. Смит — едва разбираеми драскулки, очевидно бележки към някакви детски спомени на Джак Смит, осемдесет и девет годишен. Писмото бе отпреди две години.

Джулия търпеливо се връщаше към началото на папката. Лейтенантът я бе предупредил, че Дж. Смит вероятно е псевдоним, и здравият разум ѝ подсказа, че авторът, макар че не си бе направил труда да преправи почерка си, едва ли би поставил собственото си име под нещо, което може да послужи като улика срещу него.

Бе стигнала до средата на третата папка, когато вратата се отвори и вътре влезе Фред.

— С нещо да се похвалиш?

Тя поклати глава, после вдигна очи, сепната от смеха му.

— Всички се сетиха какво правиш тук — каза той. — Тази сутрин най-малко шестима доброволно предложиха на секретарката ти да прегледат пощата... Но нищо не намериха.

Джулия прехапа устни.

— Предпочитам да забравят за това — отговори тя. — Толкова е глупаво. Предпочитам абсолютно всички да го забравят.

Прозвуча по-сопнато, отколкото очакваше, и Фред ѝ отвърна съвсем на място:

— Какво те тормози? — попита той така, като че ли въпросът бе зададен отдавна и чакаше отговор. — Каж ми защо... защо не искаш хората да се грижат за теб? Престъпно ли е това?

Вторачиха се един в друг.

— Край на разговора — каза Фред след дълга минута мълчание. — Точка. А сега какво ще кажеш да хапнем довечера в кръчмата на Чарли, спагети на корем плюс кюфтета по желание.

— Не, благодаря.

— Ще обсъждаме политиката, претендента за бейзболното знамение тази година.

— Благодаря, не мога.

После с поглед, втренчен в затворената врата, и с чувство на срам си помисли колко хубаво щеше да бъде, ако бе казала „да“. Той е добър, забавен, нежен, какъвто нейният съпруг никога не е бил. Защо просто не забрави и не започне отначало... Изведнъж спомените ѝ я запратаха в месеците след като Тед бе поискал развод. Това е адът, който човек си докарва, като обича някого — безкрайни дни, пробуждани от болка, когато острите тресчици от миналото се набиват в настоящето. Безкрайни, отвратителни нощи. Никога няма да рискува подобно нещо да ѝ се случи отново.

Чак късно следобед успя да приключи и с последната папка. Не попадна на почерк като онзи в писмата. Денят бе пропилян. А би трябвало да свърши тази работа, смъмри се тя, много по-бързо. Бедата е, че не може просто да погледне писмата и да ги остави настрана. Дж. Смит е там някъде; установи, че се мъчи да разгадае чувствата на авторите на писмата, усмихва се на плахите шеги, отговаря на всеки въпрос и молба за съвет.

Секретарката ѝ надникна, за да каже, че си тръгва, но Джулия остана до заседателната маса. Докато прехвърляше папките, бе вадила всяко писмо, в което се споменаваше за детски песнички. Подредила ги бе в спретнатата купчина пред себе си, готова отново да бъде прегледана.

Някои писма критикуваха ритъма на стихотворенията, писани в миналото, а други хвалеха двутомното издание на „Уебстър“. Имаше писма, които питаха какъв е смисълът на дадено стихотворение или предлагаха тълкуване на някое друго. Едно от тях бе написано с неравен почерк на бланка от санаториума „Рейвънсфут“, Белдън, щата Колорадо, с дата 11 февруари. На Джулия то се стори много трогателно.

Уважаеми редакторе, изпращам ви оригинала на моите „Съвременни песнички за днешните деца“. По време на боледуването си прекарах дълги чарове над тези кратки

стихотворения, които, вярвам, ще се харесат на днешните деца. Разрешават ми да седя по половин час на ден и през това време преписах стихотворенията на ръка. Не ви го казвам, за да предизвикам съчувствие, а за да ви покажа, че наистина вярвам в ползата от стихотворенията. Благодаря ви за вниманието.

Писмото бе подписано Дороти Кесълман. На едно листче пишеше, че писмото с отказа е било напечатано по образца и изпратено на шестнайсети февруари.

Джулия вдигна слушалката.

— Бихте ли ме свързали със санаториума „Рейвънсфут“ в Белдън, Колорадо? — помоли тя телефонистката от нощната смяна. — Искам да говоря с лекуващия лекар на Дороти Кесълман.

Изчака, въртейки писмото в ръка, докато телефонистката се обади. Изслуша я, без да каже дума. След като телефонистката свърши, благодари и я помоли да позвъни на детектива Буорц в полицейския участък.

— Джулия Мартел е на телефона — представи се тя, когато лейтенантът се обади. — Мисля, че имам нещо интересно за вас. Някоя си Дороти Кесълман е изпратила непубликувани детски песнички преди два месеца и ние сме ѝ ги върнали с обичайното писмо за отказ. Тя била болна от туберкулоза в напреднал стадий и починала в деня, в който получила писмото. От болницата в Колорадо, където са я лекували, казаха, че съпругът ѝ Адолф се преместил в нашия град след смъртта на жена си.

Нямаше съмнение, че пролетта е дошла, когато Джулия слезе от автобуса тази вечер и тръгна към следващата пресечка. Деца скачаха като духове в здрача. А пред старите тухлени къщи близо до ъгъла нарциси подаваха жълтите си главици над листата. Джулия се загледа в тесните прозорци на къщите и се замисли за хората зад тях. Щастливи ли са? Самотни ли са? Забелязал ли е някога някой от тях, когато се е връщала вечер след вечер?

Зад щанда в дрогерията стоеше едно от момичетата, което работеше на половин ден. Джулия взе един вестник, няколко списания и лекарството, което беше опаковано и я чакаше.

— Как се чувствувате тази вечер? — попита тя и усети, че момичето се ококори от изненада. — Пролет е — добави тя глупаво.

Когато излезе, ѝ се стори, че е болна, а поздравът към продавачката бе симптом, злокобен като първото кихане. Въздухът пращеше от болката, желанията, разочарованията и радостите на всички, които го дишаха. Тръсна глава, но не можа да се отърси от чувствата си. И все пак знаеше, че трябва да го направи. Целият град щурмува стените ѝ в този момент, а не трябва да го допуска.

Забърза, мъчейки се да заглуши детските викове, мърморенето на възрастните хора, седнали на малките веранди, тихия смях на отминаващите двойки. Когато стигна до своето фоайе, опита се да мине покрай пощенската кутия, без да поглежда в нея. И все пак не успя да отмине белотата на плика, който се виждаше през малкия процеп в кутията.

„Уважаема госпожице Пип-Пип, пишеше в писмото, — не зная дали сте кой знае каква плувкиня или алпинистка, но това няма значение. Името е подходящо или скоро ще бъде. Това е последното ми послание, което спечелихте със своето съчувствие, състрадание и отзивчивост. Искрено ваш, Дж. Смит“.

Прочете го още веднъж. После, мръщейки се, отиде до асансьора и се понесе нагоре. Пресече коридора с бавна, плъзгаща се походка, която имаше за цел да предвиди всички невидими прегради, и когато отвори вратата, дръпна се назад за миг, преди да влезе.

Какво ли ще е този път? Никога не е чувала за Пип-Пип.

Всекидневната бе същата, както я бе оставила. Прегледа останалата част от апартамента, така както си бе с палтото, взе „История на детските песнички“ от рафта и прелисти азбучния списък. Тя беше там — къса римувана гатанка за една звезда:

*Пип-Пип се нарича моето сестриче,
из реки дълбоки да газии обича,
по скали се качва високо-високо...
Клетото момиче, то е еднооко!*

Телефонът иззвъня. Джулия вдигна слушалката и чу гласа на лейтенант Шуорц.

— Успокойте се, госпожо Мартел — каза той. — Хванахме вашия шегобиец. Веднага щом се обадохте, го прибрахме. Съпругът на госпожа Кесълман, която ви е писала, моментално си призна. Побъркал се е след смъртта на жена си. Казва, че шест месеца работила върху стихотворенията, които ви е изпратила, а вие даже не сте... Всъщност той като че ли смята, че ако ѝ бяхте изпратили окуражаващо писмо вместо официалното, това нямало да се случи. Тя фактически живеела заради вашия отговор според него и когато той пристигнал, тя просто се предала.

Джулия се облегна.

— Да — каза тя. — Разбирам ви, лейтенанте. Но не беше честно, нали? Искам да кажа, да хвърля цялата отговорност върху мен...

Думите на лейтенанта не бяха особено утешителни.

— Казва, че написал писмото, за да ви предупреди — добави той. — Знаел, че ще го хванат, но не го било грижа... Съжалявам, госпожо Мартел. И така, вече няма за какво да се безпокоите.

— Познавам ли го?

— Може би. — Лейтенант Шуорц, изглежда, си отдъхна, че с деликатната тема за мотива е приключено. — Най-малкото сте го виждали. Той е аптекар в дрогерията на следващата пресечка от вас.

Джулия постави слушалката на мястото ѝ и един миг седя неподвижна. После взе шишенцето с лекарството за очи от малката масичка пред дивана и го разопакова. Кърпичката ѝ лежеше на масичката и тя изля малко от разтвора върху плата. Петънцето се разшири пред погледа ѝ, мокрото място се разнищи и изчезна. През малката кръгла дупка видя как дървото на масичката пожълтява.

„Клетото момиче, то е еднооко!“ Джулия огледа стаята, която толкова дълго време си беше нейното приятно, безопасно убежище. После взе телефонния указател и започна да прелиства страниците.

— Фред — каза тя след минута, — Джулия е на телефона. Останали ли са спагети и кюфтета? Струва ми се, че много ще ми харесат.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.